

JÄSENKIRJE

4/2025

Pääkirjoitus

MAARIT MENTULA

Hyvät SPTYläiset,

Vastikään palasin kansallisesta ylläääkär kokouksesta, jossa ajan hengen mukaan keskusteltiin rahasta ja julkisen terveydenhuollon säästöpainesta. Oli selkeää, että oma ja muiden tavoite ei ole yhtenevä. Kaikki miettivät tilannettaan, joillakin potilasmäärä on liian suuri, toisilla liian pieni toimintakykyyn nähden. Yllättävän vähän kokouksissa mietitään potilasvahinkojen ja ”läheltä piti”- tilanteiden merkitystä terveydenhoitokustannuksille. Jäin pohtimaan tätä selailessani kotimatalla iltapäivälehdistä lapsipotilaalle sattunutta tilannetta. Haavan liimauksessa lapsen silmäluomet liimautuivat yhteen. Lehdissä kuvattiin korjausleikkausta ja mainittiin vastaavanlaisia tilanteita tapahtuneen aiemmin. Oli helppo samaistua potilaan ja omaisten tilanteeseen. Heti perään tuli voimakas myötätunto potilasta hoitaneita terveydenhoidon ammattilaisia kohtaan. Olisiko tilanne voitu estää?

Suomalaisen ja pohjoismaisen terveydenhoidon hierarkia on kansainvälisesti matala. Lisäksi kansainvälisissä kongresseissa huomaa huiman eron suomalaisten, pohjoismaisten ja muista maista tulevien kirurgien tavassa uskaltaa ottaa esille hoitovirheitä ajatuksella, että muiden ei tarvitsisi niitä toistaa. Tämä ennakkoinnin ja virheistä oppimisen ajatus on laatujärjestelmien pohja. Vaaratilanteiden ja virheiden esiin nostaminen on kuitenkin vahvasti riippuvainen henkilökunnan havainnoista ja ilmoituksista. Tässä laatujärjestelmät asettavat erittäin suuren vastuun johtajille. Jos poikkeamailmoitus johtaa päätelmään – tehkää asiat huolellisemmin ja yksittäinen työntekijä jää yksin selviytymään hoitovirheen kanssa, on laatujärjestelmä ulkokultainen höpötys. WHO:n kampanja poikkeamien raportoinnista tai STM:n strategia asiakas- ja potilasturvallisuudesta ei toimi ilman sekä asiakkaita/potilaita ja henkilökuntaa arvostavaa työkulttuuria.

On hyvin harvinaista, että poikkeaman syynä on yksittäisen työntekijän pahantahtoisuus tai piittaamattomuus. Johtamiskulttuuri, joka kannustaa etsimään poikkeamia ja saa esimerkillään henkilökunnan vakuuttuneeksi, että tätä tehdään sekä potilaan että henkilökunnan suojelemiseksi, saa henkilökunnan aktiivisesti havainnoimaan poikkeamia ja kulkee oikeasti kohti laadukkaampaa ja turvallisempaa asiakas- ja potilasturvallisuutta. Seurauksena voi olla poikkeamailmoitusten tulva, mutta olen myös saanut todistaa sitä, miten poikkeamailmoitukset jalostuvat ”minua harmittaa” – ilmoituksista kohti teräviä, laadukkaita ja tarkkanäköisiä havaintoja mahdollisista riskitilanteista. Hyvin usein ”minua harmittaa” – ilmoitusten taustalla on oikea poikkeama ja nämäkin viestit on syytä kaivaa juurisyyhyn asti. Ei ole harvinaista, että vähäiseltä mielipahalta kuulostava ilmoitus kätkee taakseen vakavan poikkeaman tai sen riskin.

Palatakseni tapaukseen silmäluomien yhteen liimaantumisesta. Leikitellään ajatuksella, että ensimmäisen kerran tapahtuessaan tilanne olisi johtanut haittatapahtumailmoitukseen. Sitten kyseinen hoitopaikka olisi kertonut kaikille muille hoitopaikoille, että näin meillä sattui. Muut hoitopaikat olisivat suhtautuneet tapahtumaan ajatellen, että näin meilläkin voisi sattua sen sijaan, että olisivat edes hetkeksikään päästäneet mieleensä ajatusta, ”ei meillä vaan tätä sattuisi”. Kansallisesti viestittäisiin tapahtumasta ja sovittaisiin toimintatapa, joka estää potilasta ja hoitohenkilökuntaa joutumasta jatkossa vastaavanlaiseen tilanteeseen. Olisimmeko silloin tilanteessa, jossa vältettävissä olevia poikkeamia ei tapahdu?

Laatu-, asiakas- ja potilasturvallisuus ottaa edelleen hapuilevia askeleita kohti vakiintunutta, uudenlaista toimintakulttuuria. Vältettävissä olevat poikkeamat on saatava vältettyä niin potilaan kuin henkilökunnan kannalta. Ei pidä vähätellä sijaiskärsijyyden (second victim) merkitystä poikkeamissa. Väitän, että SOTE-alan johtajien ykkösprioriteettina tulisi olla kansallisen keskusteluyhteyden luominen vakavien vaaratapahtumien ja poikkeamien havaitsemisen ja niistä oppimisen ympärille. SPTY viitoittaa jälleen tietä ja aloitti viime kesänä urauurtavan Vakavien vaaratapahtumien tutkintajaoksen. Se näyttää esimerkkiä yhdessä poikkeamista oppimisessa ja niiden estämiseksi tehtävästä työstä matkalla kohti parempaa asiakas- ja potilasturvallisuutta. Kansallinen yhteistyö luo siltoja ja parantaa yhteistyötä madaltaen kynnystä jakaa tietoa sekä oppia toisille. Näin tärkeän asian ei kuitenkaan soisi jäävän pelkästään vapaaehtoisen yhdistystoiminnan varaan. Toivottavasti pian saamme nähdä palvelujärjestelmiin luonnollisena osana kuuluvan kansallisen poikkeamien ja vaaratapahtumien käsittelyn.

Helsingissä 20.11.2025

Maarit Mentula, SPTY:n sihteeri
Ylläääkäri ja linjajohtaja, HUS/
Naistentautien vastaanottotoimi

AJANKOHTAISET

Syyskokous 15.12.2025

Yhdistyksen syyskokous

- ma 15.12.2025 klo 17:30–18:30
- Teams
- Ilmoittautuminen info@spty.fi.
Lähetämme linkin kokoukseen
muutamaa päivää ennen
kokousta.

[Yhdistyksen syyskokous - SPTY ry](#)

SPTY kesäseminaari 2026

- SPTY:n kesäseminaari 2026 järjestetään Helsingissä torstaina 11.6 HUS Naistenklinikka Seth Wichmann-Salissa.
- Seminaarissa paneudumme mm. infektioiden torjunnan ja laiteturvallisuuden kysymyksiin.
- Haluaisitko ehdottaa sinua erityisesti kiinnostavia teemoja?
- Vinkkaa meille => info@spty.fi

Lisätietoa julkaistaan [Tällä sivulla](#) alkuvuonna 2026.

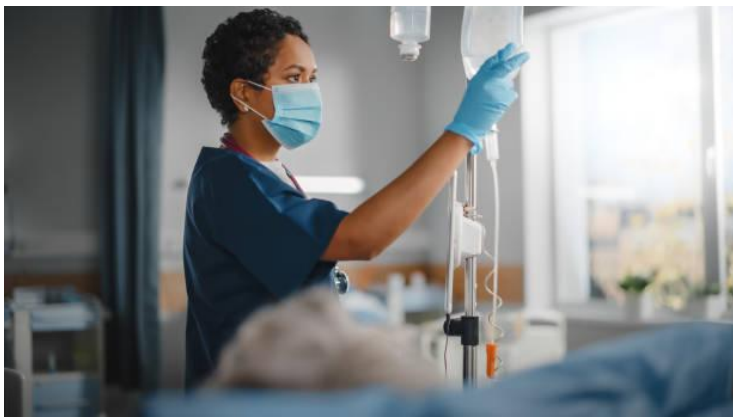
Varaa kuitenkin jo päivä kalenteristasi!

Save The Date!

The 8th Nordic Conference on Research in Patient Safety and Quality in Healthcare NSQH 27.-28.8.2026, Helsinki.

[NSQH | DSKS](#)

Tutkimusapurahan hakeminen

SPTY:N TUTKIMUSAPURAHA ASIAKAS- JA POTILASTURVALLISUUSTUTKIMUKSEEN VUODELLE 2026

HAKUILMOITUS

Suomen Potilas- ja asiakasturvallisuusyhdistys jakaa 15-vuotisjuhlansa kunniaksi vuonna 2026 kaksi 2000 € suuruista tutkimusapurahaa keskeisesti asiakas- ja potilasturvallisuutta käsittelevälle, esimerkiksi sosiaalialan, lääketieteen, farmasian tai hoitotieteen tutkimukselle. Tieteenalaa ei ole rajoitettu. Apuraha myönnetään henkilölle, ei ryhmälle, eikä sitä myönnetä kehittämistyöstä tai muun aihepiirin tutkimuksesta, joka pelkää sivuaa asiakas- ja potilasturvallisuustyötä.

Tutkimusapuraha myönnetään tutkimuksille, joiden päämääränä on tuottaa yksi tai useampi vertaisarvioitu tieteellinen artikkeli. Nämä voivat myös olla osana artikkeliväitöskirjaa tai koko tutkimushankkeen päämääränä voi olla monografiaväitöskirja. Ainakin yhden julkaisun (tai artikkeliväitöskirjan yhteenveto-osan) on oltava vasta suunnitteilla tai tekeillä. Tutkimuksen on oltava asiakas- ja potilasturvallisuutta suoraan käsittelevä ja tämän aihepiirin kannalta merkitsevä. Apurahan jaossa kiinnitetään huomiota tutkimuksen innovatiivisuuteen ja merkitykseen asiakas- ja potilasturvallisuuden kehittämisessä. Lisäksi painotetaan hakijan aktiivisuutta ja näyttöä tutkimustyön edistymisestä.

Hakemuksen tulee sisältää:

1. Hakijan nimi, koulutus, työtehtävä ja sähköpostiosoite
2. Hakijan asiakas- ja potilasturvallisuustutkimusjulkaisut sekä viimeisen kolmen vuoden aikana saadut apurahat
3. Tutkimussuunnitelma, maksimipituudeltaan 6 sivua (sisältää kirjallisuusluettelon) fonttikoolla 11 ja minimirivivälillä 1,15, sisältäen osiot: tausta, tavoitteet, aineisto ja menetelmät, rahoitussuunnitelma, nykyvaihe ja merkitys (erityisesti asiakas- ja potilasturvallisuuden kannalta) sekä kirjallisuusluettelo

Tutkimusapurahan hakemukset SPTY:n sihteerille osoitteeseen maarit.mentula@hus.fi 27.2.2026 mennessä.

Puutteellisia tai myöhästyneitä hakemuksia ei käsitellä. Apurahan saajat julkistetaan 11.6.26 SPTY:n kesäseminaarissa.

Hakemukset käsittelee SPTY:n hallituksen työryhmä ja apurahan saajat hyväksyy SPTY:n hallitus kokouksessaan.

Kuva: Pixabay

Kotisivumme palvelevat sinua nyt aivan uudella tavalla - voit tutustua siellä tuoreimpiin suomalaisiin asiakas-/potilasturvallisuustutkimuksiin!

Sivustollamme on nyt 1.1.2025 alkaen systemaattisesti kerätty lista asiakas-/potilasturvallisuuden suomalaisia vertaisarvioituja tutkimuksia. Saamme kuukausittain Pubmedista seuraavan automaattisen päivityshaun:

(patient safety)|(client safety)|(medication safety)|(medical device safety))&(Finland)

Sen lukuisista hakutuloksista poimimme kuukausittain listallemme vain ne muutamat **(1) vertaisarvioidut tieteelliset julkaisut, joissa (2) aihepiirimme on keskeinen ja (3) mukana on ainakin yksi tutkija, jolla on suomalainen affiliaatio**. Listan julkaisuista **valtaosa sisältää Open Access-linkin**. Pubmedin ulkopuolisia julkaisuja lisäämme sitä mukaa, kun saamme niistä tiedon.

Tuon automaattihaun täydennykseksi **pyydämme teitä ystävällisesti ilmoittamaan uudet julkaisunne**, jotka täyttävät edellä mainitut 3 ehtoa – ja etenkin sellaiset, jotka eivät sisälly Pubmedin lehtivalikoimaan! Ne voitte ilmoittaa kätevästi sivullamme: <https://www.spty.fi/sptyn-oppaat-ja-julkaisut/ilmoita-tieteellisia-julkaisuja/>

Itse **julkaisujen lista** on sivullamme: <https://www.spty.fi/sptyn-oppaat-ja-julkaisut/tieteelliset-julkaisut/>

Lisäksi uusimmat kuukausittaiset lisäykset ovat aina myös Etusivullamme ja Uutiset-sivullamme olevissa Uutisissa.

Jäsenmaksu

Uusien jäsenten maksut lähetetään heti jäsenyyden hyväksymisen jälkeen. Jäsenmaksujen avulla voimme tuottaa materiaaleja ja koulutuksia jäsenille.
[Liity jäseneksi - SPTY ry](#)

Jäsenrekisteri ja verkkosivut

Yhdistyksen verkkosivut ja jäsenrekisteri ovat uudistuneet jäseniä entistä paremmin palvelevaan muotoon. Ilmoitathan muuttuneet yhteystietosi info@spty.fi. Tavoitat meidät myös verkkosivujen [yhteydenottolomakkeen](#) kautta.

Tutustu toimintaan

Yhdistyksen toimintaan pääsette tutustumaan mm. yhdistyksen verkkosivuilla. Voitte tilata yhdistyksen materiaalia info@spty.fi

Yhteystietomme

- Sähköpostiosoite: info@spty.fi
- Hallituksen jäsenten ja toimijoiden yhteystiedot löytyvät verkkosivuilta [yhteystiedot](#) -osiosta.

SPTY viestii somessa

Löydät meidät myös sosiaalisesta mediasta:

Twitter: @SPTYry <https://twitter.com/SPTYry>
LinkedIn: SPTY ry www.linkedin.com/in/spty-ry-00b079262/

Sometamme avainsanoilla:

#potilasturvallisuus #asiakasturvallisuus
#lääkitysturvallisuus #laiteturvallisuus #yhteinenasia

Jaosten kuulumisia

Potilas- ja asiakasjaos:

Jaos kokoontuu neljä kertaa vuodessa. Jaos painottaa kaikessa toiminnassaan asiakkaan, potilaan ja läheisten näkökulmaa, roolia ja osallisuutta asiakas- ja potilasturvallisuuden edistämisessä ja varmistamisessa.

Jaos keskittyi keväällä SPTY:n 15 v. juhlaseminaarin sisällön suunnitteluun potilaan, asiakkaan ja läheisen näkökulman esiin tuomiseksi sekä jatkoi potilaan oppaan työstämistä.

Jaos jatkaa edelleen yhdistyksen toiminnan tunnetuksi tekemistä asiakkaiden, potilaiden ja heidän läheistensä sekä järjestöjen keskuudessa.

Tukiälyjaos:

SPTY:n Tukiälyjaos on perustettu 2023 ja se on kokoontunut yhteensä neljä kertaa.

Tukiälyjaoksessa on keskusteltu mm. teko- ja tukiällyn regulaatiosta, sen mahdollisuuksista ja uhkista potilasturvallisuudelle sekä siitä, miten yhdessä voisimme edistää hyvien käytäntöjen syntymistä.

Kommunikaatiota eri tahojen kanssa on mietitty. Tarkoitus on toteuttaa Tukiäly ja potilasturvallisuus -kysely yhdistyksen jäsenille.

Lääkärijaos

Lääkärijaos toimii taustatukena yhdessä terveydenhuollon hallinto- ja johtajalääkärien alaosaston kanssa Lääkäriliiton vuonna 2021 hyväksymän terveydenhuollon laadun ja potilasturvallisuuden erityispätevyyden (TLPE) toimikunnalle (<https://www.spty.fi/erityispatevyys/>).

Toimikunta ottaa vastaan ilmoittautumisia lääkäreiltä ja hammaslääkäreiltä, jotka haluavat aloittaa kouluttautumisen tähän erityispätevyyteen. Tällöin sovitaan myös ohjaajasta, joita on tarjolla jo 49! Kouluttautujia on tällä hetkellä 7 kpl. Toimikunta myös arvioi erityispätevyyttä hakevien portfoliot ja kriteerien täytyessä puoltaa Lääkäri- /Hammaslääkäriliitolle erityispätevyyksien myöntämistä.

Erytyispätevyyksiä on 27.11.2025 mennessä myönnetty jo 94 kpl, joista 6 kpl hammaslääkäreille. Seuraava hakemusten jättämisten takaraja on 31.3.2026.

Jaos on valmis lisäämään toimintaansa myös erityispätevyyden ulkopuolelle, esimerkiksi journal clubeihin tai muuhun potilasturvallisuudesta kiinnostuneiden lääkäreiden verkostoitumiseen.

Turvallinen lääkehoito -jaos

Jaos kokoontui kevätkaudella 2025 kaksi kertaa. Toiminnasta kiinnostuneet voivat olla yhteydessä jaoksen yhdyshenkilöön.

Vakavien vaaratapahtumien tutkintajaos:

Jaoksen tarkoituksena on käytäntöjen ja kokemusten vaihtaminen vakavien tutkintaan liittyen. Edellytyksenä jaokseen liittymiselle on, että jäsenet ovat mukana oman organisaation vakavien vaaratapahtumien tutkinnoissa.

Jaosten yhdyshenkilöt:

Tukiälyjaos

Susanna Tella
susanna.tella@lab.fi

Turvallinen lääkehoito

Sami Sneck
sami.sneck@pohde.fi

Potilas- ja asiakasjaos

Tarja Pajunen
tarja.pajunen@superliitto.fi

Vakavien vaaratapahtumien tutkinta -jaos

mari.liukka@gmail.com
merja.sahlstrom@ovph.fi
maarit.mentula@hus.fi

Lääkärijaos

Auvo Rauhala
auvo.rauhala@gmail.com

Jaosten toiminnasta kiinnostuneet voivat olla yhteydessä kunkin jaoksen yhdyshenkilöön.

Kuva: Pexels